

1596**KONWENCJA**

**między Rzeczpospolitą Polską a Wielkim Księstwem Luksemburga
w sprawie zabezpieczenia społecznego,**

sporządzona w Warszawie dnia 1 lipca 1996 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 1 lipca 1996 r. została sporządzona w Warszawie Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Wielkim Księstwem Luksemburga w sprawie zabezpieczenia społecznego w następującym brzmieniu:

KONWENCJA**CONVENTION**

**między Rzeczpospolitą Polską a Wielkim Księstwem
Luksemburga w sprawie zabezpieczenia społecznego**

**entre La République de Pologne et Le Grand-Duché
de Luxembourg sur la sécurité sociale**

Rzeczpospolita Polska

La République de Pologne

i Wielkie Księstwo Luksemburga

et Le Grand-Duché de Luxembourg

w trosce o uregulowanie wzajemnych stosunków
między obydwoma Państwami w dziedzinie zabezpie-
czenia społecznego

animés du désir de régler les rapports réciproques
entre les deux Etats dans le domaine de la sécurité
sociale;

postanowili zawrzeć Konwencję w sprawie zabezpieczenia społecznego i ustaliły zgodnie następujące postanowienia:

TYTUŁ I

Postanowienia ogólne

Artykuł 1

§ 1. Dla celów stosowania niniejszej konwencji:

- a) termin „ustawodawstwo” oznacza ustawy, rozporządzenia i postanowienia statutowe, które dotyczą gałęzi zabezpieczenia społecznego wymienionych w paragrafie 1 artykułu 2,
- b) termin „właściwa władza” oznacza:
 - i) w przypadku Wielkiego Księstwa Luksemburga — Ministra Zabezpieczenia Społecznego;
 - ii) w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej — Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, w przypadku świadczeń rzeczowych — Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, w przypadku świadczeń dla rolników indywidualnych — Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
- c) termin „instytucja” oznacza organ lub władzę odpowiedzialną za stosowanie całości lub części ustawodawstw wymienionych w paragrafie 1 artykułu 2,
- d) termin „instytucja właściwa” oznacza instytucję, której podlega zainteresowany w chwili składania wniosku o świadczenia, lub instytucję, w której zainteresowany ma prawo uzyskać świadczenia,
- e) termin „okresy ubezpieczenia” oznacza:
 - i) w przypadku Wielkiego Księstwa Luksemburga, okresy składowe określone jako okresy ubezpieczenia przez ustawodawstwo luksemburskie,
 - ii) w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej, okresy opłacania składek lub okresy z nimi zrównane, które zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawnymi zostały ustalone, uznane lub potraktowane jako okresy uprawniające do świadczeń,
- f) terminy „świadczenia”, „emerytury” i „renty” oznaczają wszelkie świadczenia, emerytury i renty, w tym wszelkie elementy przewidziane przez ustawodawstwa określone w artykule 2 niniejszej konwencji, podwyżki rewaloryzacyjne lub dodatki kwasy, jak również świadczenia skapitalizowane, które mogą zastąpić emerytury lub renty oraz wypłaty dokonywane z tytułu zwrotu składek,
- g) termin „świadczenia rodzinne” oznacza:

ont décidé de conclure une convention de sécurité sociale et sont convenus des dispositions suivantes:

TITRE I

Dispositions générales

Article 1

§ 1. Aux fins de l'application de la présente convention:

- a) le terme "législation" désigne les lois, règlements et dispositions statutaires, qui se réfèrent aux branches de la sécurité sociale visées au paragraphe 1er de l'article 2;
- b) le terme "autorité compétente" désigne
 - i) en ce qui concerne le Grand-Duché de Luxembourg, le ministre de la sécurité sociale;
 - ii) en ce qui concerne la République de Pologne, le ministre du travail et de la politique sociale, en ce qui concerne les prestations en nature, le ministre de la santé et de l'assistance sociale et en ce qui concerne les prestations pour les agriculteurs individuels, le ministre de l'agriculture et de l'économie alimentaire;
- c) le terme "institution" désigne l'organisme ou l'autorité chargé d'appliquer tout ou partie des législations visées au paragraphe 1er de l'article 2;
- d) le terme "institution compétente" désigne l'institution à laquelle l'intéressé est affilié au moment de la demande de prestations ou l'institution de la part de laquelle l'intéressé a droit aux prestations;
- e) le terme "périodes d'assurance" désigne
 - i) en ce qui concerne le Grand-Duché de Luxembourg, les périodes de cotisation telles qu'elles sont définies comme périodes d'assurance par la législation luxembourgeoise, et
 - ii) en ce qui concerne la République de Pologne, les périodes de paiement de cotisations ou des périodes assimilées qui selon la législation en vigueur ont été définies, approuvées, ou validées comme périodes ouvrant droit aux prestations;
- f) les termes "prestations", "pensions" et "rentes" désignent toutes prestations, pensions et rentes, y compris tous les éléments prévus par les législations désignées à l'article 2 de la présente convention, les majorations de revalorisation ou allocations supplémentaires ainsi que les prestations en capital qui peuvent être substituées aux pensions ou rentes et les versements effectués à titre de remboursement de cotisations;
- g) le terme "prestations familiales" désigne

- i) w przypadku Wielkiego Księstwa Luksemburga, okresowe świadczenia pieniężne przyznawane w zależności od liczby i wieku dzieci, jak również inne świadczenia pieniężne lub rzeczowe mające wyrównać koszty utrzymania rodziny, z wyłączeniem podwyżek lub dodatków do emerytur lub rent przewidzianych dla członków rodziny emerytów lub rencistów,
- ii) w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej, pieniężne zasiłki rodzinne wypłacane na dzieci, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem dotyczącym zasiłków rodzinnych,
- h) termin „członkowie rodziny” oznacza osoby określone lub uznane za członków rodziny, lub wskazane jako członkowie gospodarstwa domowego przez ustawodawstwo, na mocy którego świadczenia są wypłacane, lub w przypadku wymienionym w artykule 12 przez ustawodawstwo Umawiającej się Strony, na której terytorium osoby te mają miejsce zamieszkania.

§ 2. Inne terminy użyte w niniejszej konwencji mają znaczenie, które zostało im nadane na mocy zastosowanego ustawodawstwa.

Artykuł 2

§ 1. Niniejszą konwencję stosuje się:

1. w Wielkim Księstwie Luksemburga do ustawodawstwa dotyczącego:
 - a) ubezpieczeń na wypadek choroby — macierzyństwa,
 - b) ubezpieczeń w razie wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - c) świadczeń rodzinnych,
 - d) ubezpieczeń emerytalnych, inwalidzkich i rodzinnych, z wyłączeniem specjalnych systemów obejmujących urzędników;
2. w Rzeczypospolitej Polskiej do ustawodawstwa dotyczącego:
 - a) ubezpieczeń na wypadek choroby i macierzyństwa,
 - b) ubezpieczeń w razie wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - c) zasiłków rodzinnych,
 - d) zaopatrzenia emerytalnego pracowników, włącznie z systemami zaopatrzenia górników i kolejarzy oraz zaopatrzenia emerytalnego innych grup, z wyłączeniem systemów specjalnych obejmujących funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, żołnierzy zawodowych.

§ 2. Niniejszą konwencję stosuje się także do wszystkich ustaw lub rozporządzeń, które zmieniają,

i) en ce qui concerne le Grand-Duché de Luxembourg, les allocations périodiques en espèces accordées en fonction du nombre et de l'âge des enfants ainsi que toutes autres prestations en espèces ou en nature destinées à compenser les charges de famille, à l'exception des majorations ou suppléments de pensions ou rentes prévus pour les membres de famille des bénéficiaires de ces pensions ou rentes;

ii) en ce qui concerne la République de Pologne, les allocations familiales en espèces versées pour les enfants conformément à la législation des allocations familiales en vigueur;

h) le terme "membres de la famille" désigne les personnes définies ou admises comme membres de la famille ou désignées comme membres du ménage par la législation au titre de laquelle les prestations sont servies, ou dans le cas visé à l'article 12 par la législation de la Partie contractante sur le territoire de laquelle elles résident.

§ 2. Les autres termes utilisés dans la présente convention ont la signification qui leur est donnée en vertu de la législation applicable.

Article 2

§ 1. La présente convention s'applique:

1. Au Grand-Duché de Luxembourg aux législations concernant:
 - a) l'assurance maladie-maternité;
 - b) l'assurance accidents du travail et maladies professionnelles;
 - c) les prestations familiales;
 - d) l'assurance pension en cas de vieillesse, d'invalidité et de survie, à l'exception des régimes spéciaux des fonctionnaires.
2. En République de Pologne aux législations concernant:
 - a) l'assurance maladie-maternité;
 - b) l'assurance accidents du travail et maladies professionnelles;
 - c) les allocations familiales;
 - d) l'assurance pension en cas de vieillesse, d'invalidité et de survie, y compris les assurances des travailleurs des mines et des chemins de fer, ainsi que les assurances d'autres groupes de personnes à l'exception des régimes spéciaux des fonctionnaires de la police, de l'office de protection de l'Etat, de la garde frontrière, du corps national des pompiers, du système pénitentiaire, des militaires professionnels.

§ 2. La présente convention s'applique également à tous les actes législatifs ou réglementaires qui

uzupełniają lub kodyfikują ustawodawstwa wymienione w paragrafie 1 niniejszego artykułu.

§ 3. Niniejszą konwencję stosuje się do wszelkich ustaw jednej z Umawiających się Stron, które rozszerzają zakres stosowania ustawodawstw wymienionych w paragrafie 1 niniejszego artykułu na nowe kategorie świadczeniobiorców, jeśli w terminie sześciu miesięcy od chwili urzędowego opublikowania tych ustaw Strona ta nie powiadomi drugiej Umawiającej się Strony, że konwencji do nich się nie stosuje.

§ 4. Niniejszą konwencję stosuje się do ustaw obejmujących nową gałąź zabezpieczenia społecznego tylko wówczas, jeśli w tym celu zawarte zostanie porozumienie między Umawiającymi się Stronami.

§ 5. Niniejszej konwencji nie stosuje się ani do świadczeń z opieki społecznej, ani do świadczeń na rzecz ofiar wojny.

Artykuł 3

Postanowienia niniejszej konwencji stosuje się do pracowników i osób samodzielnie zarobkujących, które podlegają lub podlegały ustawodawstwu jednej z Umawiających się Stron, jak również do członków ich rodzin i do osób pozostałych przy życiu.

Artykuł 4

Osoby, które mają miejsce zamieszkania na terytorium jednej z Umawiających się Stron i do których stosuje się postanowienia niniejszej konwencji, podlegają obowiązkowi i korzystają z uprawnień, wynikających z ustawodawstw wymienionych w artykule 2, na tych samych warunkach co obywatele tej Strony.

Artykuł 5

Osoby, które mają miejsce zamieszkania na terytorium jednej z Umawiających się Stron, mogą zostać dopuszczone do ubezpieczenia fakultatywnego kontynuowanego, przewidzianego w ustawodawstwach wymienionych w artykule 2, na tych samych warunkach co obywatele tej Umawiającej się Strony, z uwzględnieniem w danym przypadku okresów ubezpieczenia przebytych na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 6

Emerytury lub renty nabyte na mocy ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron nie mogą zostać obniżone, zmienione, zawieszane, odebrane ani skonfiskowane z powodu tego faktu, że świadczeniobiorca mieszka na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 7

§ 1. Postanowienia niniejszej konwencji nie mogą przyznać ani utrzymać uprawnienia do skorzystania, na mocy ustawodawstw obu Umawiających się Stron, z kilku świadczeń tego samego rodzaju lub z kilku

modifient, complètent ou codifient les législations énumérées au paragraphe 1er du présent article.

§ 3. La présente convention s'applique à tout acte législatif d'une Partie contractante qui étend les législations visées au paragraphe 1er du présent article à de nouvelles catégories de bénéficiaires, si dans un délai de six mois à dater de la publication officielle desdits actes, cette Partie ne fait pas savoir à l'autre Partie contractante que la convention ne leur est pas applicable.

§ 4. La présente convention ne s'applique aux actes législatifs couvrant une branche nouvelle de la sécurité sociale que si un accord intervient à cet effet entre les Parties contractantes.

§ 5. La présente convention ne s'applique ni aux prestations de l'assistance sociale, ni aux prestations en faveur des victimes de la guerre.

Article 3

Les dispositions de la présente convention sont applicables aux travailleurs salariés et non salariés qui sont ou ont été soumis à la législation de l'une des Parties contractantes ainsi qu'aux membres de leur famille et à leurs survivants.

Article 4

Les personnes qui résident sur le territoire de l'une des Parties contractantes et auxquelles les dispositions de la présente convention sont applicables sont soumises aux obligations et ont droit au bénéfice des législations visées à l'article 2, dans les mêmes conditions que les ressortissants de cette Partie.

Article 5

Les personnes qui résident sur le territoire de l'une des Parties contractantes peuvent être admises à l'assurance facultative continuée des législations énumérées à l'article 2 dans les mêmes conditions que les ressortissants de cette Partie, compte tenu, le cas échéant, des périodes d'assurance accomplies sur le territoire de l'autre Partie contractante.

Article 6

Les pensions ou rentes acquises en vertu des législations de l'une des Parties contractantes ne peuvent subir aucune réduction, ni modification, ni suspension, ni suppression, ni confiscation du fait que le bénéficiaire réside sur le territoire de l'autre Partie contractante.

Article 7

§ 1. Les dispositions de la présente convention ne peuvent conférer, ni maintenir le droit de bénéficier, en vertu des législations des deux Parties contractantes de plusieurs prestations de même nature ou de

świadczeń odnoszących się do tego samego okresu ubezpieczenia lub okresu z nim zrównanego. Jednak postanowienia tego nie stosuje się do świadczeń z tytułu inwalidztwa, starości i śmierci, które są ustalane zgodnie z postanowieniami rozdziału drugiego tytułu III niniejszej konwencji.

§ 2. Warunki obniżania, zawieszania lub odbierania przewidziane przez ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron, na wypadek skumulowania jednego świadczenia z innymi świadczeniami z zabezpieczenia społecznego lub z innymi dochodami, lub z uwagi na wykonywanie działalności zawodowej, są obowiązujące wobec świadczeniobiorcy, nawet w przypadku świadczeń nabytych na mocy ustawodawstwa drugiej Strony lub w przypadku uzyskiwanych dochodów lub działalności zawodowej wykonywanej na terytorium drugiej Strony.

TYTUŁ II

Postanowienia określające ustawodawstwo właściwe

Artykuł 8

Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego tytułu właściwe ustawodawstwo jest ustalane zgodnie z następującymi postanowieniami:

- a) pracownicy zatrudnieni na terytorium jednej z Umawiających się Stron podlegają ustawodawstwu tej Strony, nawet jeśli mieszkają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony lub jeśli przedsiębiorstwo lub pracodawca, który ich zatrudnia, ma swoją siedzibę na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,
- b) osoby samodzielnie zarobkujące, które wykonują działalność zawodową na terytorium jednej z Umawiających się Stron, podlegają ustawodawstwu tej Strony, nawet jeśli mieszkają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,
- c) marynarze, którzy pracują zawodowo na pokładzie statku pływającego pod banderą jednej z Umawiających się Stron, podlegają ustawodawstwu tej Strony.

Artykuł 9

Od zasady wyrażonej w artykule 8 lit. a) ustanawia się następujące wyjątki:

- a) pracownicy wykonujący pracę na terytorium jednej z Umawiających się Stron i którzy zostali wysłani przez przedsiębiorstwo, w którym są normalnie zatrudnieni na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w celu wykonania pracy na rachunek tego przedsiębiorstwa, podlegają ustawodawstwu pierwszej Strony, pod warunkiem że przewidywany okres pracy nie przekracza dwunastu miesięcy; jeśli czas trwania tego zatrudnienia przedłuży się ponad dwanaście miesięcy, ustawodawstwo Strony pierwszej jest nadal stosowane przez nowy okres najwyżej dwunastu miesięcy, pod warun-

plusieurs prestations se rapportant à une même période d'assurance ou période assimilée. Toutefois, cette disposition ne s'applique pas aux prestations d'invalidité, de vieillesse et de décès qui sont liquidées conformément aux dispositions du chapitre 2 du titre III de la présente convention.

§ 2. Les clauses de réduction, de suspension ou de suppression prévues par la législation d'une Partie contractante, en cas de cumul d'une prestation avec d'autres prestations de sécurité sociale ou avec d'autres revenus, ou du fait de l'exercice d'une activité professionnelle, sont opposables au bénéficiaire, même s'il s'agit de prestations acquises sous la législation de l'autre Partie ou s'il s'agit de revenus obtenus ou d'une activité professionnelle exercée sur le territoire de l'autre Partie.

TITRE II

Dispositions déterminant la législation applicable

Article 8

Sous réserve des dispositions du présent titre, la législation applicable est déterminée conformément aux dispositions suivantes:

- a) les travailleurs salariés occupés sur le territoire d'une Partie contractante sont soumis à la législation de cette Partie, même s'ils résident sur le territoire de l'autre Partie contractante ou si l'entreprise ou l'employeur qui les occupe a son siège sur le territoire de l'autre Partie contractante;
- b) les travailleurs non salariés qui exercent leur activité professionnelle sur le territoire d'une Partie contractante sont soumis à la législation de cette Partie, même s'ils résident sur le territoire de l'autre Partie contractante;
- c) les gens de mer qui exercent leur activité professionnelle à bord d'un navire battant pavillon d'une Partie contractante sont soumis à la législation de cette Partie.

Article 9

Le principe posé à l'alinéa a) de l'article 8 comporte les exceptions suivantes:

- a) les travailleurs salariés qui exercent une activité sur le territoire d'une Partie contractante et qui sont détachés par l'entreprise dont ils relèvent normalement sur le territoire de l'autre Partie contractante afin d'y effectuer un travail pour le compte de cette entreprise, demeurent soumis à la législation de la première Partie, à condition que la durée prévisible de ce travail n'excède pas douze mois; si la durée de cette occupation se prolonge au-delà de douze mois, la législation de la première Partie continue d'être applicable pour une nouvelle période de douze mois au plus, à

kiem że właściwa władza drugiej Strony lub organ wyznaczony przez tę władzę udzieli swego zezwolenia przed upływem pierwszego okresu dwunastomiesięcznego,

b) pracownicy zatrudnieni przez przedsiębiorstwo wykonujące, na czyjś lub własny rachunek, przewóz pasażerski lub towarowy kolejowy, drogowy, powietrzny lub rzeczny wewnętrzny i mające swą siedzibę na terytorium jednej z Umawiających się Stron, i zatrudnieni jako personel przemieszczający się lub nawigacyjny, podlegają ustawodawstwu Strony, na której terytorium przedsiębiorstwo ma swą siedzibę; jednak w przypadku gdy przedsiębiorstwo ma na terytorium drugiej Strony filię lub stałe przedsiębiorstwo, pracownicy przez nie zatrudniani podlegają ustawodawstwu Strony, na której terytorium znajduje się filia lub stałe przedstawicielstwo,

c) postanowienia artykułu 8 lit. a) stosuje się do członków personelu obsługi misji dyplomatycznych lub placówek konsularnych i do prywatnej służby domowej zatrudnianej przez przedstawicieli tych misji lub placówek. Jednak pracownicy ci mogą opowiedzieć się za stosowaniem ustawodawstwa kraju wysyłającego, jeśli są jego obywatelami. Wybór ten, który nabiera mocy od dnia podjęcia służby, musi być dokonany w terminie sześciu miesięcy począwszy od tej daty.

Artykuł 10

Właściwe władze Umawiających się Stron mogą ustanowić, za obopólną zgodą, dla niektórych pracowników lub grup pracowników, wyjątki od postanowień artykułów 8 i 9 niniejszej konwencji.

TYTUŁ III

Postanowienia szczegółowe

Rozdział I

Choroba, macierzyństwo i śmierć (zasitek pogrzebowy)

Artykuł 11

W celu nabycia, utrzymania i przywrócenia prawa do świadczeń w przypadku osoby, która podlegała kolejno lub na przemian ustawodawstwu obu Umawiających się Stron, okresy ubezpieczenia i okresy z nimi zrównane, przebyte na mocy ustawodawstwa każdej ze Stron, są zliczane, o ile się na siebie nie nakładają.

Artykuł 12

§ 1. Osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium jednej z Umawiających się Stron i mająca uprawnienia do świadczeń rzeczowych zgodnie z ustawo-

condition que l'autorité compétente de la deuxième Partie ou l'organisme désigné par cette autorité ait donné son accord avant la fin de la première période de douze mois;

b) les travailleurs salariés au service d'une entreprise effectuant, pour le compte d'autrui ou pour son propre compte, des transports de passagers ou de marchandises par voies ferroviaire, routière, aérienne ou de navigation intérieure, et ayant son siège sur le territoire de l'une des Parties contractantes, et occupés en qualité de personnel roulant ou navigant, sont soumis à la législation de la Partie sur le territoire de laquelle l'entreprise a son siège; toutefois, dans le cas où l'entreprise possède sur le territoire de l'autre Partie une succursale ou une représentation permanente, les travailleurs occupés par celle-ci sont soumis à la législation de la Partie sur le territoire de laquelle la succursale ou la représentation permanente se trouve;

c) les dispositions de l'alinéa a) de l'article 8 sont applicables aux membres du personnel de service des missions diplomatiques ou postes consulaires et aux domestiques privés au service d'agents de ces missions ou postes. Toutefois ces travailleurs peuvent opter pour l'application de la législation du pays d'envoi lorsqu'ils en sont ressortissants. Cette option, qui prend effet à la date d'entrée en service, doit être exercée dans un délai de six mois qui commence à courir à partir de cette date.

Article 10

Les autorités compétentes des Parties contractantes peuvent prévoir, d'un commun accord, pour certains travailleurs ou groupes de travailleurs, des exceptions aux dispositions des articles 8 et 9 de la présente convention.

TITRE III

Dispositions particulières

Chapitre premier

Maladie, maternité et décès (indemnité funéraire)

Article 11

En vue de l'acquisition, du maintien ou du recouvrement du droit aux prestations lorsqu'une personne a été soumise successivement ou alternativement à la législation des deux Parties contractantes, les périodes d'assurance et les périodes assimilées accomplies en vertu de la législation de chacune des Parties sont totalisées, pour autant qu'elles ne se superposent pas.

Article 12

§ 1. Une personne qui réside sur le territoire de l'une des Parties contractantes et qui a droit aux prestations en nature conformément à la législation de

dawstwem tej Strony korzysta ze świadczeń rzeczowych podczas czasowego pobytu na terytorium drugiej Strony wówczas, gdy jej stan zdrowia wymaga natychmiastowej opieki lekarskiej.

§ 2. Świadczenia rzeczowe są udzielane przez instytucję miejsca pobytu zgodnie z postanowieniami stosowanego przez nią ustawodawstwa, zwłaszcza dotyczącego zakresu i warunków udzielania świadczeń rzeczowych; jednakże świadczenia te są udzielane przez okres przewidziany przez ustawodawstwo właściwej Strony.

§ 3. Świadczenia pieniężne w przypadku choroby lub macierzyństwa przysługujące na mocy ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron są również wypłacane, gdy osoba uprawniona przebywa na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

§ 4. Świadczenia pieniężne są wypłacane bezpośrednio przez kompetentną instytucję, której podlega osoba uprawniona.

Artykuł 13

§ 1. Członkowie rodziny osoby podlegającej instytucji jednej z Umawiających się Stron korzystają ze świadczeń rzeczowych w okresie zamieszkania na terytorium drugiej Strony, tak jakby osoba ta podlegała instytucji miejsca zamieszkania. Zakres, okres i warunki udzielania tych świadczeń są określone zgodnie z przepisami ustawodawstwa stosowanego przez tę instytucję.

§ 2. Kiedy członkowie rodziny przebywają lub przenoszą miejsce zamieszkania na terytorium Strony właściwej, korzystają ze świadczeń zgodnie z przepisami ustawodawstwa tej Strony. Regułę tę stosuje się również wówczas, gdy członkowie rodziny już korzystali, w przypadku tej samej choroby lub macierzyństwa, ze świadczeń udzielanych przez instytucję Strony, na której terytorium mieszkali przed tym pobytom lub przeniesieniem miejsca zamieszkania.

§ 3. O ile członkowie rodziny wymienieni w paragrafie 1 niniejszego artykułu wykonują w kraju zamieszkania działalność zawodową lub korzystają z emerytury lub renty, z tytułu której przysługuje im prawo do świadczeń rzeczowych, nie stosuje się do nich postanowień niniejszego artykułu.

Artykuł 14

W przypadku gdy na mocy postanowień niniejszego rozdziału osoba ubezpieczona lub jeden z członków jej rodziny nabyli prawo do korzystania ze świadczeń z tytułu macierzyństwa na podstawie ustawodawstw obu Umawiających się Stron, stosowane będzie ustawodawstwo Strony, na której terytorium miały miejsce narodziny, z uwzględnieniem zliczenia okresów wymienionego w artykule 11 niniejszej konwencji.

ladite Partie, bénéficie des prestations en nature, lors d'un séjour temporaire sur le territoire de l'autre Partie, lorsque son état vient à nécessiter immédiatement des soins de santé.

§ 2. Les prestations en nature sont servies par l'institution du lieu de séjour, suivant les dispositions de la législation qu'elle applique, notamment en ce qui concerne l'étendue et les modalités du service des prestations en nature; toutefois, la durée du service de ces prestations est celle prévue par la législation de la Partie compétente.

§ 3. Les prestations en espèces en cas de maladie ou de maternité dues en vertu de la législation d'une Partie contractante sont payées également lorsque le bénéficiaire séjourne sur le territoire de l'autre Partie contractante.

§ 4. Les prestations en espèces sont servies directement par l'institution compétente dont le bénéficiaire relève.

Article 13

§ 1. Les membres de la famille d'une personne qui est affiliée à une institution de l'une des Parties contractantes, bénéficient des prestations en nature, lorsqu'ils résident sur le territoire de l'autre Partie, comme si cette personne était affiliée à l'institution du lieu de leur résidence. L'étendue, la durée et les modalités du service desdites prestations sont déterminées suivant les dispositions de la législation que cette institution applique.

§ 2. Lorsque les membres de la famille séjournent ou transfèrent leur résidence sur le territoire de la Partie compétente, ils bénéficient des prestations conformément aux dispositions de la législation de cette Partie. Cette règle est également applicable lorsque les membres de la famille ont déjà bénéficié, pour le même cas de maladie ou de maternité, des prestations servies par l'institution de la Partie sur le territoire de laquelle ils ont résidé avant le séjour ou le transfert de résidence.

§ 3. Lorsque les membres de la famille visés au paragraphe premier du présent article exercent dans le pays de résidence une activité professionnelle ou bénéficient d'une pension ou d'une rente leur ouvrant droit aux prestations en nature, les dispositions du présent article ne leur sont pas applicables.

Article 14

Dans le cas où l'application du présent chapitre ouvrirait à une personne affiliée, ou à un membre de sa famille, droit au bénéfice des prestations de maternité au titre des législations des deux Parties contractantes, la législation de la Partie sur le territoire de laquelle s'est produite la naissance sera applicable, compte tenu de la totalisation des périodes visée à l'article 11 de la présente convention.

Artykuł 15

§ 1. O ile osoba uprawniona do emerytur lub rent należnych na mocy ustawodawstw jednej i drugiej z Umawiających się Stron ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej ze Stron, osoba ta korzysta, jak również członkowie jej rodziny, ze świadczeń rzeczowych zgodnie z ustawodawstwem tej Strony, tak jakby była ona uprawniona do emerytury lub renty należnej tylko na mocy ustawodawstwa kraju zamieszkania. Świadczenia te obciążają instytucję kraju zamieszkania.

§ 2. O ile uprawniony do emerytury lub renty należnej na mocy ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Strony, świadczenia rzeczowe, do których ma prawo na mocy ustawodawstwa Strony pierwszej, są udzielane jemu samemu, jak również członkom jego rodziny przez instytucję miejsca zamieszkania, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

§ 3. Jeśli uprawniony do emerytury lub renty, o którym mowa w paragrafie 2, i członkowie jego rodziny przebywają lub przenoszą miejsce zamieszkania na terytorium Strony wypłacającej świadczenie, wówczas korzystają ze świadczeń zgodnie z przepisami ustawodawstwa tej Strony. Reguła ta jest również stosowana, gdy zainteresowani korzystali już, w przypadku tej samej choroby lub macierzyństwa, ze świadczeń udzielanych przez instytucję Strony, na której terytorium zamieszkiwali przed pobytem lub przeniesieniem miejsca zamieszkania.

Artykuł 16

Jeśli ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron uzależnia przyznanie świadczeń rzeczowych od terminu wznowienia, świadczenia przyznane na terytorium drugiej Umawiającej się Strony są traktowane jako świadczenia w rozumieniu ustawodawstwa pierwszej Strony, zgodnie z warunkami, które określi porozumienie administracyjne.

Artykuł 17

Świadczenia rzeczowe, udzielane na mocy postanowień paragrafów 1 i 2 artykułu 12, paragrafu 1 artykułu 13 i paragrafu 2 artykułu 15 niniejszej konwencji, obciążają instytucje, które ich udzieliły.

Artykuł 18

§ 1. W przypadku zgonu pracownika lub osoby samodzielnie zarobkującej uprawnionej do emerytury lub renty bądź też zgonu członka jej rodziny na terytorium Umawiającej się Strony innej niż Strona właściwa, uznaje się, iż zgon nastąpił na terytorium tej ostatniej Strony.

§ 2. Instytucja właściwa jest zobowiązana przyznać zasiłek pogrzebowy, należny w myśl ustawodawstwa, które stosuje, nawet jeśli świadczeniobiorca przebywa na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Article 15

§ 1. Lorsque le titulaire de pensions ou de rentes dues en vertu des législations de l'une et de l'autre des Parties contractantes réside sur le territoire de l'une des Parties, il bénéficie, ainsi que les membres de sa famille, des prestations en nature conformément à la législation de cette Partie, comme s'il était titulaire d'une pension ou d'une rente due en vertu de la seule législation du pays de sa résidence. Lesdites prestations sont à la charge de l'institution du pays de résidence.

§ 2. Lorsque le titulaire d'une pension ou d'une rente due en vertu de la législation de l'une des Parties contractantes réside sur le territoire de l'autre Partie contractante, les prestations en nature auxquelles il a droit en vertu de la législation de la première Partie sont servies à lui-même et aux membres de sa famille par l'institution du lieu de sa résidence, conformément à la législation qu'elle applique.

§ 3. Lorsque le titulaire de pension ou de rente visé au paragraphe 2 et les membres de sa famille séjournent ou transfèrent leur résidence sur le territoire de la Partie débitrice de la pension, ils bénéficient des prestations conformément aux dispositions de la législation de cette Partie. Cette règle est également applicable lorsque les intéressés ont déjà bénéficié pour le même cas de maladie ou de maternité des prestations servies par l'institution de la Partie sur le territoire de laquelle ils ont résidé avant le séjour ou le transfert de résidence.

Article 16

Lorsque la législation d'une Partie contractante subordonne l'octroi de prestations en nature à un délai de renouvellement, les prestations accordées sur le territoire de l'autre Partie contractante sont considérées comme des prestations au sens de la législation de la première Partie, selon les modalités à déterminer dans l'arrangement administratif.

Article 17

Les prestations en nature servies en vertu des dispositions des paragraphes 1 et 2 de l'article 12, du paragraphe 1 de l'article 13 et du paragraphe 2 de l'article 15 de la présente convention restent à charge des institutions qui les ont servies.

Article 18

§ 1. Lorsqu'un travailleur salarié ou non salarié, un titulaire d'une pension ou d'une rente ou un membre de sa famille décède sur le territoire de la Partie contractante autre que la Partie compétente, le décès est considéré comme étant survenu sur le territoire de cette dernière Partie.

§ 2. L'institution compétente est tenue d'accorder l'allocation au décès due au titre de la législation qu'elle applique même si le bénéficiaire se trouve sur le territoire de l'autre Partie contractante.

§ 3. W przypadku zgonu osoby uprawnionej do emerytur lub rent należnych na mocy ustawodawstw obu Umawiających się Stron bądź też zgonu członka jej rodziny, instytucja w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej uznawana jest za instytucję właściwą do stosowania poprzedzających postanowień.

Rozdział II

Inwalidztwo, starość, śmierć

Artykuł 19

§ 1. W celu nabycia, utrzymania lub przywrócenia prawa do świadczeń, w przypadku osoby ubezpieczonej, która podlegała kolejno lub na przemian ustawodawstwom obu Umawiających się Stron, okresy ubezpieczenia przebyte na mocy ustawodawstwa każdej ze Stron są zliczane, o ile się na siebie nie nakładają.

§ 2. O ile ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron uzależnia zaliczanie niektórych okresów ubezpieczenia od warunku, by zainteresowany podlegał wcześniej ubezpieczeniu przez określony okres z tytułu tego ustawodawstwa, uwzględnia się okresy ubezpieczenia przebyte przez zainteresowanego na mocy ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony. Stosowanie poprzedniego postanowienia jest uzależnione od warunku, że zainteresowany w ostatnim miejscu przebył okresy ubezpieczenia według przepisów ustawodawstwa, z którego tytułu zaliczenie to jest wnioskowane.

§ 3. Jeśli okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron nie osiągną w całości jednego roku, żadne świadczenie nie zostanie przyznane na mocy tego ustawodawstwa, chyba że same w sobie otwierają one prawo do świadczenia z tytułu tego ustawodawstwa; wyżej wymienione okresy są uwzględniane w celu nabycia, utrzymania i przywrócenia prawa do świadczeń należnych od drugiej Strony, jak również do zastosowania postanowień artykułu 21 paragraf 2, z wyjątkiem postanowień wymienionych pod literą c).

Artykuł 20

Jeśli ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron uzależnia powstanie prawa do świadczeń od przebycia okresu ubezpieczenia w danym czasie, poprzedzającym zaistnienie ryzyka, i ustala, że pewne fakty lub okoliczności przedłużają ten okres, to te fakty i okoliczności powodują ten sam skutek, gdy występują na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 21

§ 1. Jeśli osoba może ubiegać się o emeryturę — rentę na mocy ustawodawstwa jezdnej ze Stron, bez konieczności stosowania artykułu 19, instytucja tej Strony oblicza, zgodnie z postanowieniami stosowa-

§ 3. En cas de décès d'un titulaire de pensions ou de rentes dues en vertu des législations des deux Parties contractantes ou d'un membre de sa famille, l'institution du lieu de résidence du titulaire est considérée comme institution compétente pour l'application des dispositions qui précèdent.

Chapitre deux

Invalidité, vieillesse et décès

Article 19

§ 1. En vue de l'acquisition, du maintien ou du recouvrement du droit aux prestations, lorsqu'un assuré a été soumis successivement ou alternativement à la législation des deux Parties contractantes, les périodes d'assurance accomplies en vertu de la législation de chacune des Parties sont totalisées, pour autant qu'elles ne se superposent pas.

§ 2. Lorsque la législation d'une Partie contractante subordonne la mise en compte de certaines périodes d'assurance à la condition que l'intéressé ait été assuré préalablement pendant une période déterminée au titre de cette législation, il est tenu compte des périodes d'assurance accomplies par l'intéressé en vertu de la législation de l'autre Partie contractante. L'application de la disposition qui précède est subordonnée à la condition que l'intéressé ait accompli en dernier lieu des périodes d'assurance selon les dispositions de la législation au titre de laquelle cette mise en compte est demandée.

§ 3. Si les périodes d'assurance accomplies sous la législation de l'une des Parties contractantes n'atteignent pas, dans leur ensemble, un an, aucune prestation n'est accordée en vertu de ladite législation, à moins qu'elles n'ouvrent droit à elles seules à une prestation au titre de cette législation; les périodes susvisées sont prises en considération en vue de l'acquisition, du maintien et du recouvrement du droit aux prestations de la part de l'autre Partie, ainsi que pour l'application des dispositions de l'article 21 paragraphe 2, à l'exception de celles sous c).

Article 20

Si la législation d'une Partie contractante subordonne l'ouverture du droit aux prestations à l'accomplissement d'une période d'assurance au cours d'une période déterminée précédant la survenance du risque et dispose que certains faits ou circonstances prolongent cette période, ces faits et circonstances produisent le même effet lorsqu'ils surviennent sur le territoire de l'autre Partie contractante.

Article 21

§ 1. Si une personne peut prétendre à une pension en vertu de la législation d'une Partie sans qu'il soit nécessaire de faire application de l'article 19, l'institution de cette Partie calcule, selon les

nego przez nią ustawodawstwa, wysokość emerytury — renty odpowiadającą łącznej długości okresów ubezpieczenia uwzględnianych na mocy tego ustawodawstwa.

Instytucja ta dokonuje także obliczenia wysokości emerytury — renty, która przysługiwałaby przy zastosowaniu postanowień paragrafu 2. Brany jest pod uwagę jedynie najwyższy wymiar.

§ 2. Jeśli osoba może ubiegać się o emeryturę — rentę na mocy ustawodawstwa jednej ze Stron, do której jest otwarte prawo jedynie po uwzględnieniu całości okresów przewidzianych w artykule 19, stosowane są następujące zasady:

- a) instytucja tej Strony oblicza teoretyczną wysokość emerytury — renty, o którą wnioskodawca mógłby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia na mocy ustawodawstw obu Stron zostały przebyte wyłącznie pod działaniem jej ustawodawstwa,
- b) dla określenia teoretycznej wysokości świadczenia wymienionej pod literą a) przy określaniu podstawy obliczenia są uwzględniane wyłącznie okresy ubezpieczenia przebyte na mocy ustawodawstwa stosowanego przez właściwą instytucję,
- c) na podstawie tej teoretycznej wysokości instytucja tej Strony określa następnie rzeczywistą wysokość emerytury — renty, proporcjonalnie do długości okresów ubezpieczenia przebytych na mocy stosowanego przez nią ustawodawstwa, w stosunku do całkowitej długości okresów ubezpieczenia przebytych na mocy ustawodawstw obu Stron.

Rozdział III

Wypadki przy pracy i choroby zawodowe

Artykuł 22

§ 1. Osoba, która z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej ma prawo do świadczeń rzeczowych na mocy ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron, korzysta w przypadku pobytu lub zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony ze świadczeń rzeczowych, które są jej udzielane przez instytucję miejsca zamieszkania lub pobytu i na jej koszt, zgodnie z przepisami ustawodawstwa stosowanego przez tę instytucję.

§ 2. Jeśli chodzi o świadczenia pieniężne, paragrafy 3 i 4 artykułu 12 są stosowane w drodze analogii.

§ 3. Właściwe władze Umawiających się Stron mogą ustalić za obopólną zgodą, że w ramach odstępowania od paragrafu 1 koszty świadczeń rzeczowych udzielanych przez instytucje miejsca pobytu, okresowego lub stałego, są przedmiotem zwrotu przez instytucje właściwe.

dispositions de la législation qu'elle applique, la pension correspondant à la durée totale des périodes d'assurance à prendre en compte en vertu de cette législation.

Cette institution procède aussi au calcul de la pension qui serait due en application des dispositions du paragraphe 2 ci-après. Le montant le plus élevé est seul retenu.

§ 2. Si une personne peut prétendre à une pension en vertu de la législation d'une Partie, dont le droit n'est ouvert que compte tenu de la totalisation des périodes prévue à l'article 19, les règles suivantes sont applicables:

- a) l'institution de cette Partie calcule le montant théorique de la pension à laquelle le requérant pourrait prétendre si toutes les périodes d'assurance accomplies en vertu des législations des deux Parties avaient été accomplies exclusivement sous sa propre législation;
- b) pour la détermination du montant théorique visé à l'alinéa a) qui précède, les bases de calcul ne sont établies que compte tenu des périodes d'assurance accomplies sous la législation que l'institution compétente applique;
- c) sur la base de ce montant théorique l'institution de cette Partie fixe ensuite le montant effectif de la pension au prorata de la durée des périodes d'assurance accomplies sous la législation qu'elle applique par rapport à la durée totale des périodes d'assurance accomplies sous les législations des deux Parties.

Chapitre trois

Accidents du travail et maladies professionnelles

Article 22

§ 1. Une personne qui en raison d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle a droit à des prestations en nature en vertu de la législation d'une Partie contractante bénéficie en cas de séjour ou de résidence sur le territoire de l'autre Partie contractante des prestations en nature qui lui sont servies par l'institution du lieu de résidence ou de séjour suivant les dispositions de la législation que cette institution applique et sont à sa charge.

§ 2. En ce qui concerne les prestations en espèces les paragraphes 3 et 4 de l'article 12 sont applicables par analogie.

§ 3. Les autorités compétentes des Parties contractantes peuvent convenir d'un commun accord que, par dérogation au paragraphe 1er, les prestations en nature servies par les institutions du lieu de séjour ou de résidence font l'objet d'un remboursement par les institutions compétentes.

Artykuł 23

Jeśli dla oceny stopnia niezdolności w razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron stanowi, że wypadki przy pracy lub choroby zawodowe, mające wcześniej miejsce, są brane pod uwagę, wówczas będą również uwzględniane wypadki przy pracy i choroby zawodowe, które nastąpiły uprzednio pod działaniem ustawodawstwa Strony drugiej, tak jakby nastąpiły pod działaniem ustawodawstwa Strony pierwszej.

Artykuł 24

Świadczenia w razie choroby zawodowej, które są przewidziane na mocy ustawodawstwa obu Umawiających się Stron, mogą być przyznane wyłącznie z tytułu ustawodawstwa tej z Umawiających się Stron, na której terytorium ostatnio była wykonywana praca mogąca spowodować tę chorobę zawodową, z zastrzeżeniem że zainteresowany spełnia warunki przewidziane przez to ustawodawstwo.

Artykuł 25

O ile w przypadku pogorszenia stanu zdrowia w związku z chorobą zawodową osoba, która korzysta lub korzystała z odszkodowania za chorobę zawodową na mocy ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron, zgłasza swoje prawa, zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, do świadczeń z tytułu choroby zawodowej o tym samym charakterze, wówczas stosowane są następujące zasady:

- a) jeśli osoba nie wykonywała na terytorium tej ostatniej Strony pracy mogącej spowodować chorobę zawodową lub ją pogłębić, instytucja właściwa pierwszej Strony zobowiązana jest ponieść koszty świadczeń z uwzględnieniem pogorszenia stanu zdrowia, zgodnie z przepisami stosowanego przez nią ustawodawstwa,
- b) jeśli osoba wykonywała na terytorium tej ostatniej Strony taką pracę, instytucja właściwa pierwszej Strony jest zobowiązana ponieść koszty świadczeń bez uwzględnienia pogorszenia stanu zdrowia, zgodnie z przepisami stosowanego przez nią ustawodawstwa; instytucja właściwa drugiej Strony przyznaje osobie dodatek ustalony, jak następuje:
 - i) w przypadku Wielkiego Księstwa Luksemburga wysokość dodatku równa jest różnicy między wysokością świadczenia przysługującego po pogorszeniu stanu zdrowia a wysokością świadczenia, które przysługiwałoby przed pogorszeniem,
 - ii) w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej wysokość przysługującego świadczenia, ustalona w oparciu o stopień niezdolności stwierdzony po pogorszeniu stanu zdrowia, jest proporcjonalna do stopnia niezdolności wynikającego z pogorszenia stanu zdrowia w stosunku do całkowitego stopnia niezdolności.

Article 23

Si, pour déterminer le taux d'incapacité en cas d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle, la législation de l'une des Parties contractantes prescrit que les accidents du travail ou les maladies professionnelles survenus antérieurement sont pris en considération, le sont également les accidents du travail et les maladies professionnelles survenus antérieurement sous la législation de l'autre Partie comme s'ils étaient survenus sous la législation de la première Partie.

Article 24

Les prestations en cas de maladie professionnelle qui sont prévues en vertu de la législation des deux Parties contractantes ne sont accordées qu'au titre de la législation de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'activité susceptible de provoquer ladite maladie professionnelle a été exercée en dernier lieu et sous réserve que l'intéressée remplisse les conditions prévues par cette législation.

Article 25

Lorsque, en cas d'aggravation d'une maladie professionnelle, une personne qui bénéficie ou qui a bénéficié d'une réparation pour une maladie professionnelle en vertu de la législation de l'une des Parties contractantes fait valoir, pour une maladie professionnelle de même nature, des droits à prestations en vertu de la législation de l'autre Partie contractante, les règles suivantes sont applicables:

- a) si la personne n'a pas exercé sur le territoire de cette dernière Partie un emploi susceptible de provoquer la maladie professionnelle ou de l'aggraver, l'institution compétente de la première Partie est tenue d'assumer la charge des prestations, compte tenu de l'aggravation, selon les dispositions de la législation qu'elle applique;
- b) si la personne a exercé sur le territoire de cette dernière Partie un tel emploi, l'institution compétente de la première Partie est tenue d'assumer la charge des prestations, compte non tenu de l'aggravation selon les dispositions de la législation qu'elle applique; l'institution compétente de la seconde Partie accorde à la personne un supplément déterminé comme suit:
 - i) en ce qui concerne le Grand-Duché de Luxembourg, le montant du supplément est égal à la différence entre le montant de la prestation due après l'aggravation et le montant de la prestation qui aurait été due avant l'aggravation;
 - ii) en ce qui concerne la République de Pologne, le montant de la prestation due, établi en fonction du degré d'incapacité constaté après l'aggravation, est proratisé en fonction du taux d'incapacité résultant de l'aggravation par rapport au taux d'incapacité total.

Rozdział IV

Chapitre IV

Świadczenia rodzinne**Prestations familiales**

Artykuł 26

Article 26

Jeśli ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron uzależnia nabycie praw do świadczeń rodzinnych od wypełnienia okresów pracy lub działalności zawodowej, instytucja, która stosuje to ustawodawstwo, uwzględnia w tym przypadku, w razie konieczności, w celu zliczenia, okresy pracy lub działalności zawodowej przebyte w ramach ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony, tak jakby chodziło o okresy przebyte w ramach ustawodawstwa pierwszej Strony.

Si la législation d'une Partie contractante subordonne l'acquisition du droit aux prestations familiales à l'accomplissement de périodes d'emploi ou d'activité professionnelle, l'institution qui applique cette législation tient compte à cet effet, dans la mesure nécessaire, aux fins de totalisation, des périodes d'emploi ou d'activité professionnelle accomplies sous la législation de l'autre Partie contractante, comme s'il s'agissait de périodes accomplies sous la législation de la première Partie.

Artykuł 27

Article 27

Dzieci, które mieszkają na terytorium jednej z Umawiających się Stron, mają prawo do świadczeń rodzinnych przewidzianych przez ustawodawstwo tej Strony. Świadczenia te są wypłacane przez instytucję miejsca zamieszkania dzieci i na jej koszt, zgodnie z przepisami ustawodawstwa stosowanego przez tę instytucję.

Les enfants qui résident sur le territoire d'une Partie contractante ont droit aux prestations familiales prévues par la législation de cette Partie. Ces prestations sont servies par l'institution du lieu de résidence des enfants selon les dispositions de la législation que cette institution applique et sont à sa charge.

TYTUŁ IV

TITRE IV

Postanowienia różne**Dispositions diverses**

Artykuł 28

Article 28

§ 1. Właściwe władze będą sobie przekazywać wszelkie informacje dotyczące działań podjętych w związku ze stosowaniem niniejszej konwencji oraz wszelkich innych działań, które mogłyby zmodyfikować jej stosowanie.

§ 1. Les autorités compétentes se communiquent toutes informations concernant les mesures prises pour l'application de la présente convention et toutes celles concernant les modifications de leur législation susceptibles de modifier son application.

§ 2. W tym samym celu stosowania konwencji władze i instytucje będą świadczyć sobie wzajemnie usługi, tak jakby chodziło o stosowanie ich własnego ustawodawstwa.

§ 2. A cette même fin d'application de la convention les autorités et les institutions se prêtent leurs bons offices comme s'il s'agissait de l'application de leur propre législation.

Artykuł 29

Article 29

§ 1. Pokrywanie składek należnych instytucji jednej z Umawiających się Stron może odbywać się na terytorium drugiej Strony, zgodnie z procedurą i z zachowaniem gwarancji i przywilejów stosowanych przy pokrywaniu składek należnych odpowiedniej instytucji tej ostatniej Strony.

§ 2. Le recouvrement des cotisations dues à une institution de l'une des Parties contractantes peut se faire sur le territoire de l'autre Partie, suivant la procédure et avec les garanties et privilèges applicables au recouvrement des cotisations dues à une institution correspondante de la dernière.

§ 2. Warunki stosowania niniejszego artykułu mogą być przedmiotem porozumień administracyjnych między właściwymi władzami.

§ 2. Les modalités d'application du présent article peuvent faire l'objet d'arrangements administratifs entre les autorités compétentes.

Artykuł 30

Article 30

Jeśli osoba, która korzysta ze świadczeń na mocy ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron, za szkodę zaistniałą na terytorium drugiej Strony ma prawo na terytorium tej drugiej Strony żądać od osoby trzeciej odszkodowania za tę szkodę; ewentualne prawa instytucji wypłacającej świadczenie wobec osoby trzeciej są regulowane następująco:

Si une personne qui bénéficie de prestations en vertu de la législation d'une Partie contractante pour un dommage survenu sur le territoire de l'autre Partie a, sur le territoire de cette deuxième Partie, le droit de réclamer à un tiers la réparation de ce dommage, les droits éventuels de l'institution débitrice à l'encontre du tiers sont réglés comme soit:

- a) gdy instytucja wypłacająca, na mocy stosowanego przez nią ustawodawstwa, wstępuje w prawa, które przysługują świadczeniobiorcy w stosunku do osoby trzeciej, to każda z Umawiających się Stron uznaje taką subrogację,
- b) gdy instytucja wypłacająca ma bezpośrednie prawa wobec osoby trzeciej, każda z Umawiających się Stron uznaje te prawa.

Artykuł 31

§ 1. Korzystanie ze zwolnień lub zniżek opłat, znaczków, sądowych opłat kancelaryjnych lub rejestracyjnych, przewidzianych przez ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron, w przypadku zaświadczeń lub dokumentów, które powinny być wydane zgodnie z ustawodawstwem tej Strony, jest rozszerzone na analogiczne zaświadczenia i dokumenty, które powinny być wydane zgodnie z ustawodawstwem drugiej Strony lub postanowieniami niniejszej konwencji.

§ 2. Wszelkie akty, dokumenty i zaświadczenia, które powinny być wydane w związku ze stosowaniem niniejszej konwencji, zwolnione są z uwierzytelnienia przez władze dyplomatyczne i konsularne oraz z opłat kancelaryjnych.

Artykuł 32

Powiadomienia kierowane w związku ze stosowaniem niniejszej konwencji do instytucji, władz lub sądów jednej z Umawiających się Stron, właściwych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, są redagowane w języku polskim lub francuskim.

Artykuł 33

Wnioski, oświadczenia lub odwołania, które powinny być przedstawione w określonym terminie, w celu zastosowania ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron, władzy, instytucji lub innym organom tej Strony, mogą zostać przyjęte, jeśli w tym samym terminie zostały przedstawione odpowiedniej władzy, instytucji lub organowi drugiej Strony. W takim przypadku władza ta, instytucja lub organ, do których występowano, bezzwłocznie przekazuje wnioski, oświadczenia lub odwołania właściwej władzy, instytucji lub organowi pierwszej Strony bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem właściwych władz obu Stron.

Artykuł 34

§ 1. Instytucje jednej z Umawiających się Stron, które na mocy niniejszej konwencji wypłacają świadczenia pieniężne świadczeniobiorcom przebywającym na terytorium drugiej Strony, wywiązują się ze swych zobowiązań w walucie pierwszej Strony, z zastrzeżeniem paragrafu 3.

§ 2. Przekazy kwot objętych wykonaniem niniejszej konwencji będą się odbywały zgodnie z porozumieniami obowiązującymi w tej dziedzinie między Uma-

a) lorsque l'institution débitrice est subrogée, en vertu de la législation qui lui est applicable, dans les droits que le bénéficiaire détient à l'égard du tiers, chaque Partie contractante reconnaît une telle subrogation;

b) lorsque l'institution débitrice a un droit direct contre le tiers, chaque Partie contractante reconnaît ce droit.

Article 31

§ 1. Le bénéfice des exemptions ou réductions de taxes, de timbres, de droits de greffe ou d'enregistrement, prévues par la législation de l'une des Parties contractantes pour les pièces ou documents à produire en application de la législation de cette Partie est étendu aux pièces et documents analogues à produire en application de la législation de l'autre Partie ou de la présente convention.

§ 2. Tous actes, documents et pièces quelconques à produire pour l'exécution de la présente convention sont dispensés du visa de légalisation des autorités diplomatiques et consulaires et des droits de chancellerie.

Article 32

Les communications adressées, pour l'application de la présente convention, aux organismes, autorités ou juridictions de l'une des Parties contractantes, compétents en matière de sécurité sociale, sont rédigées en français ou en polonais.

Article 33

Les demandes, déclarations ou recours qui auraient dû être présentés, aux fins de l'application de la législation de l'une des Parties contractantes, dans un délai déterminé auprès d'une autorité, d'une institution ou d'un autre organisme de cette Partie, sont recevables s'ils sont présentés dans le même délai auprès d'une autorité, d'une institution ou d'un autre organisme correspondant de l'autre Partie. Dans ce cas, l'autorité, l'institution ou l'organisme ainsi saisi transmet sans retard ces demandes, déclarations ou recours à l'autorité, l'institution ou l'organisme compétent de la première Partie, soit directement, soit par l'intermédiaire des autorités compétentes des deux Parties.

Article 34

§ 1. Les institutions d'une Partie contractante qui en vertu de la présente convention sont débitrices de prestations en espèces au regard des bénéficiaires se trouvant sur le territoire de l'autre Partie s'en libèrent valablement dans la monnaie de la première Partie, sous réserve du paragraphe 3.

§ 2. Les transferts de sommes que comporte l'exécution de la présente convention auront lieu conformément aux accords en cette matière en

wiającymi się Stronami w chwili dokonywania przekazu.

§ 3. Tak długo, jak waluta polska nie będzie zewnętrznie wymienialna, instytucja polska będzie wypłacać równowartość własnych świadczeń we frankach luksemburskich, stosownie do kursu wymiany obowiązującego w upoważnionym banku w dniu dokonywania transferu.

Artykuł 35

§ 1. Wszelkie spory powstające między Umawiającymi się Stronami, dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, będą przedmiotem bezpośrednich negocjacji między Stronami.

§ 2. Jeśli spór nie będzie mógł być tą drogą rozwiązany, w terminie sześciu miesięcy, licząc od dnia wszczęcia negocjacji, zostanie przedłożony komisji arbitrażowej, której skład zostanie ustalony w drodze wspólnego porozumienia między Stronami. Procedura ta zostanie ustalona w tym samym trybie.

Komisja arbitrażowa powinna rozwiązać spór zgodnie z podstawowymi zasadami i w duchu niniejszej konwencji. Jej decyzje będą obowiązujące i ostateczne.

Artykuł 36

§ 1. O ile instytucja jednej z Umawiających się Stron wypłaciła świadczeniobiorcy zaliczkę, instytucja ta lub na jej wniosek instytucja właściwa drugiej Strony może potrącić zaliczkę z wypłat, do których osoba ta ma prawo.

§ 2. O ile osoba uprawniona została objęta opieką społeczną przez jedną z Umawiających się Stron w okresie, kiedy miała prawo do świadczeń pieniężnych, wysokość tych świadczeń zostaje potrącona przez organ wypłacający na wniosek instytucji opieki społecznej i na jej rachunek, aż do wysokości zasiłków wypłaconych z tytułu opieki społecznej.

Artykuł 37

§ 1. Ustawodawstwo kraju zamieszkania stosuje się do świadczeń wypłacanych za pośrednictwem organu tego kraju, w przypadku gdy chodzi o cesję i postępowanie egzekucyjne, zagwarantowanie praw rodziny i przeniesienie praw do wypłaty niezrealizowanych świadczeń w przypadku śmierci osoby uprawnionej.

§ 2. Organ wypłacający może być zastąpiony, w powyższych przypadkach, przez organ właściwy we wszystkich procedurach administracyjnych lub prawnych.

Artykuł 38

Warunki stosowania niniejszej konwencji zostaną ustalone w porozumieniu administracyjnym.

vigueur entre les Parties contractantes au moment du transfert.

§ 3. Aussi longtemps que la monnaie polonaise ne sera pas extérieurement convertible, l'institution polonaise versera l'équivalent de ses prestations en francs luxembourgeois conformément au taux de change appliqué dans la banque compétente le jour de la réalisation du transfert.

Article 35

§ 1. Tout différend venant à s'élever entre les Parties contractantes concernant l'interprétation ou l'application de la présente convention fera l'objet de négociations directes entre Parties.

§ 2. Si le différend ne peut être ainsi résolu dans un délai de six mois à dater du début de ces négociations, il sera soumis à une commission arbitrale dont la composition sera déterminée d'un commun accord entre les Parties. La procédure à suivre sera fixée par le même mode.

La commission arbitrale devra résoudre le différend selon les principes fondamentaux et l'esprit de la présente convention. Ses décisions seront obligatoires et définitives.

Article 36

§ 1. Lorsqu'une institution d'une Partie contractante a versé au titulaire de prestation une avance, cette institution ou, sur la demande de celle-ci, l'institution compétente de l'autre Partie peut retenir l'avance sur les paiements auxquels le titulaire a droit.

§ 2. Lorsque le titulaire a été admis au bénéfice de l'assistance d'une Partie contractante au cours d'une période pour laquelle il a droit aux prestations en espèces, les montants de ces prestations sont retenus par l'organisme débiteur à la demande de l'institution d'assistance et pour son compte, jusqu'à concurrence du montant des allocations versées au titre de l'assistance.

Article 37

§ 1. La législation du pays de résidence sera applicable aux prestations payées par l'intermédiaire d'un organisme de ce pays en ce qui concerne la cession et la saisie, la garantie des droits de la famille et la dévolution des arrérages non payés en cas de décès du bénéficiaire.

§ 2. L'organisme payeur est substitué, dans les hypothèses qui précèdent, à l'organisme compétent dans toutes les procédures administratives ou judiciaires.

Article 38

Les modalités d'application de la présente convention sont fixées dans un arrangement administratif.

Artykuł 39

Aby ułatwić stosowanie niniejszej konwencji, a zwłaszcza w celu ustanowienia prostych i szybkich kontaktów pomiędzy zainteresowanymi instytucjami z obydwu Stron, określa się jako instytucje łącznikowe:

- w Wielkim Księstwie Luksemburga: Inspekcję Generalną Zabezpieczenia Społecznego,
- w Rzeczypospolitej Polskiej: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej w przypadku opieki zdrowotnej oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w przypadku świadczeń dla rolników indywidualnych.

TYTUŁ V

Postanowienia przejściowe i końcowe

Artykuł 40

§ 1. Niniejsza konwencja nie otwiera żadnych uprawnień do wypłaty świadczeń za okres poprzedzający datę jej wejścia w życie lub też odszkodowania pogrzebowego w przypadku zgonu przed wejściem w życie konwencji.

§ 2. Każdy okres ubezpieczenia przebyty pod działaniem ustawodawstwa jednej z Umawiających się Stron przed datą wejścia w życie niniejszej konwencji jest uwzględniany przy ustalaniu otwartego, zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji, prawa do świadczeń.

§ 3. Z zastrzeżeniem postanowień paragrafu 1 niniejszego artykułu, prawo powstaje, na mocy niniejszej konwencji, nawet jeżeli odnosi się do przypadku zaistniałego przed wejściem w życie niniejszej konwencji.

§ 4. Każde świadczenie, które nie zostało wypłacone lub które zostało zawieszona z powodu obywatelstwa zainteresowanego lub z powodu jego zamieszkania na terytorium Umawiającej się Strony innego niż to, na którym znajduje się instytucja wypłacająca, lub z powodu jakiegokolwiek innej przeszkody, która przez niniejszą konwencję została usunięta, będzie wypłacone lub przywrócone, na wniosek zainteresowanego, od chwili wejścia w życie niniejszej konwencji, chyba że uprzednio nabyte prawa dały podstawę do jednorazowej skapitalizowanej spłaty.

§ 5. Prawa zainteresowanych, którym przyznano przed wejściem w życie niniejszej konwencji emeryturę lub rentę, zostaną zrewidowane na ich wniosek, z uwzględnieniem postanowień niniejszej konwencji. Prawa te mogą być również zrewidowane z urzędu. W żadnym wypadku takie zrewidowanie nie może pociągnąć za sobą ograniczenia wcześniejszych praw zainteresowanych.

Article 39

Afin de faciliter l'application de la présente convention et notamment en vue de l'établissement de relations simples et rapides entre institutions concernées des deux côtés, sont désignés comme organismes de liaison;

- au Grand-Duché de Luxembourg: l'inspection générale de la sécurité sociale;
- en République de Pologne: l'institut des assurances sociales „ZAKŁAD UBEZPIECZEN SPOLECZNYCH”, le Ministère de la santé et de l'assistance sociale pour ce qui est des soins de santé ainsi que la caisse de l'assurance sociale agricole aux agriculteurs pour ce qui est des prestations aux agriculteurs individuels.

TITRE V

Dispositions transitoires et finales

Article 40

§ 1. La présente convention n'ouvre aucun droit au paiement de prestations pour une période antérieure à la date de son entrée en vigueur ou d'une indemnité funéraire en cas de décès avant l'entrée en vigueur de la convention.

§ 2. Toute période d'assurance accomplie sous la législation d'une Partie contractante avant la date d'entrée en vigueur de la présente convention est prise en considération pour la détermination du droit aux prestations s'ouvrant conformément aux dispositions de la présente convention.

§ 3. Sous réserve des dispositions du paragraphe 1er du présent article, un droit est ouvert, en vertu de la présente convention, même s'il se rapporte à une éventualité réalisée avant l'entrée en vigueur de la présente convention.

§ 4. Toute prestation qui n'a pas été liquidée ou qui a été suspendue à cause de la nationalité de l'intéressé ou en raison de sa résidence sur le territoire de la Partie contractante autre que celle où se trouve l'institution débitrice ou pour tout autre obstacle qui a été levé par la présente convention, sera à la demande de l'intéressé liquidée ou rétablie à partir de l'entrée en vigueur de la présente convention, sauf si les droits antérieurement liquidés ont donné lieu à un règlement en capital.

§ 5. Les droits des intéressés ayant obtenu, antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente convention, la liquidation d'une pension ou d'une rente, seront révisés à leur demande, compte tenu des dispositions de cette convention. Ces droits peuvent également être révisés d'office. En aucun cas, une telle révision ne peut avoir pour effet de réduire les droits antérieurs des intéressés.

§ 6. Jeśli wniosek, o którym mowa w paragrafach 4 i 5 niniejszego artykułu, zostanie złożony w ciągu dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszej konwencji, prawa powstałe zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji zostają nabyte począwszy od tej daty, tak aby przepisy przewidziane przez ustawodawstwa Umawiających się Stron dotyczące wygaśnięcia lub przedawnienia praw nie działały na niekorzyść zainteresowanych.

§ 7. Jeśli wniosek, o którym mowa w paragrafach 4 i 5 niniejszego artykułu, zostanie złożony po upływie dwuletniego okresu od wejścia w życie niniejszej konwencji, prawa, których nie dotyczy wygaśnięcie lub które nie są przedawnione, są nabywane z dniem złożenia wniosku, chyba że bardziej korzystne przepisy przewiduje ustawodawstwo jednej z Umawiających się Stron.

Artykuł 41

Niniejsza konwencja zawarta jest na czas nieokreślony. Może być ona wypowiedziana przez każdą z Umawiających się Stron w drodze notyfikacji, nie później jednak niż na sześć miesięcy przed upływem danego roku kalendarzowego; w takim przypadku utraci moc z końcem tego roku.

Artykuł 42

§ 1. W przypadku wypowiedzenia niniejszej konwencji wszelkie prawa nabyte na mocy jej postanowień zostaną utrzymane.

§ 2. Prawa będące w trakcie nabywania, odnoszące się do okresów ubezpieczenia przebytych przed datą, od której nabrało mocy wypowiedzenie, nie wygasają poprzez sam fakt wypowiedzenia; ich utrzymanie zostanie ustalone w drodze wspólnego porozumienia na okres późniejszy lub w przypadku braku takiego porozumienia — przez właściwe ustawodawstwo zainteresowanej instytucji.

Artykuł 43

Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji, co zostanie stwierdzone w drodze wymiany not.

Niniejsza konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca, który nastąpi po dniu otrzymania noty późniejszej.

Sporządzono w Warszawie dnia 1 lipca 1996 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i francuskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia
Rzeczypospolitej
Polskiej

D. Rosati

Z upoważnienia
Wielkiego Księstwa
Luksemburga

J.F. Poos

§ 6. Si la demande visée aux paragraphes 4 ou 5 du présent article est présentée dans un délai de deux ans à partir de la date de l'entrée en vigueur de la présente convention, les droits ouverts conformément aux dispositions de cette convention sont acquis à partir de cette date, sans que les dispositions prévues par les législations des Parties contractantes relatives à la déchéance ou à la prescription des droits soient opposables aux intéressés.

§ 7. Si la demande visée aux paragraphes 4 ou 5 du présent article est présentée après l'expiration d'un délai de deux ans suivant l'entrée en vigueur de la présente convention, les droits qui ne sont pas frappés de déchéance ou qui ne sont pas prescrits sont acquis à partir de la date de la demande, sous réserve des dispositions plus favorables de la législation d'une Partie contractante.

Article 41

La présente convention est conclue pour une durée indéterminée. Elle peut être dénoncée par chacune des Parties contractantes par voie de notification au plus tard six mois avant l'expiration de l'année civile en cours; dans ce cas elle perdra sa validité à la fin de cette année.

Article 42

§ 1. En cas de dénonciation de la présente convention, tout droit acquis en application de ses dispositions sera maintenu.

§ 2. Les droits en cours d'acquisition relatifs aux périodes accomplies antérieurement à la date à laquelle la dénonciation a pris effet ne s'éteignent pas du fait de la dénonciation; leur maintien sera déterminé d'un commun accord pour la période postérieure ou, à défaut d'un tel accord, par la législation propre à l'institution intéressée.

Article 43

La présente convention est soumise à ratification, ce qui sera confirmé par la voie d'échange de notes diplomatiques.

La présente convention entre en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit la date de réception de la dernière de ces notifications.

Fait à Varsovie, le 1er juillet 1996, en double exemplaire, chacun en langues polonaise et française, les deux textes faisant également foi.

Pour la République
de Pologne

D. Rosati

Pour le Grand-Duché
de Luxembourg

J.F. Poos

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 10 listopada 2000 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Buzek*

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*
L.S.